

ความรู้ ทักษะและการปฏิบัติในการสนับสนุนการ เลี้ยงดูด้วยนมแม่ของอาสาสมัครสาธารณสุข ประจำหมู่บ้านในจังหวัดนครนายก

รศ.นพ.ภาวิน พัวพรพงษ์

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

วัตถุประสงค์

- ศึกษาความรู้ ทักษะคติและการปฏิบัติในการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

วิธีการศึกษา

- ศึกษาอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน 72 คนจาก 3 ตำบลคือ คลองใหญ่ บึงศาล และชุมพล ในอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ตั้งแต่เดือนมีนาคม 2557 ถึงมิถุนายน 2557 (sample size calculation based on effect size = 0.5, 0.05 of α error and 0.95 of power)
- จัดทำแบบสอบถามความรู้และทัศนคติของ อสม. ทดสอบ validity 0.86 และ reliability 0.78
- แจกแบบสอบถามความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติในการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ให้แก่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในชุมชน

วิธีการศึกษา

- สำรวจอัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวยกเดือนในพื้นที่ที่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านรับผิดชอบโดยการเยี่ยมบ้าน
- เก็บข้อมูลพื้นฐาน ข้อมูลความรู้ ทักษะคติ และการปฏิบัติในการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และอัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวยกเดือนและวิเคราะห์โดยใช้สถิติ Chi-square และ Kruskal-Wallis test

ผลการศึกษา

ร้อยละของคะแนนความรู้	คลองใหญ่ (n=33)	บึงศาล (n=22)	ชุมพล (n=17)	p-value
1. การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวยุคควรส่งเสริมให้มารดาปฏิบัติอย่างน้อยหกเดือน	100	100	100	
2. ในระหว่างหกเดือนแรก ทารกไม่จำเป็นต้องได้รับน้ำ เครื่องดื่มหรืออาหารเสริมเพิ่มเติม	66	100	41	<0.001*
3. ทารกที่กินนมแม่จะช่วยป้องกันการติดเชื้อได้ และลดการตายของทารกจากบางสาเหตุได้	77	95	88	0.176
4. ทารกที่กินนมแม่จะลดความเสี่ยงต่อโรคภูมิแพ้ เบาหวาน และโรคอ้วนได้	90	95	94	0.741

ผลการศึกษา

ร้อยละของคะแนนความรู้	คลองใหญ่ (n=33)	บึงศาล (n=22)	ชุมพล (n=17)	p-value
5. มีวิธีที่จะช่วยแม่ที่กลับไปทำงานให้สามารถเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ได้	100	90	100	0.102
6. ข้าราชการสามารถลาไปช่วยเหลือภริยาที่คลอดบุตรครั้งหนึ่งติดต่อกันได้ไม่เกิน 15 วันทำการ	50	80	50	0.076
7. การที่สามีช่วยในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่จะมีผลต่อการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของมารดาดีขึ้น	72	95	71	0.073
8. การไปเยี่ยมแม่หลังคลอดสามารถช่วยให้การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ดีขึ้นได้	94	77	100	0.040 *

ผลการศึกษา

ร้อยละของคะแนนทัศนคติ	ทัศนคติ				ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	p-value
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย		
1. การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวอย่างน้อยหกเดือนมีความสำคัญ						0.011*
คลองใหญ่	75.8	24.2	0	0	0	
บึงศาล	90.5	9.5	0	0	0	
ชุมพล	47.1	52.9	0	0	0	
2. การให้ความรู้กับแม่ทำให้แม่เลี้ยงลูกด้วยนมแม่ดีขึ้น						0.050
คลองใหญ่	48.5	51.5	0	0	0	
บึงศาล	85.0	10.0	5.0	0	0	
ชุมพล	58.8	41.2	0	0	0	

ผลการศึกษา

ร้อยละของคะแนนทัศนคติ	เห็นด้วย				ไม่เห็นด้วย	p-value
	อย่างยิ่ง	ด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	อย่างยิ่ง	
3.การสอนให้แม่ให้นมลูกได้เองทำให้แม่เลี้ยงลูกด้วยนมแม่ดีขึ้น						0.043*
คลองใหญ่	45.5	54.5	0	0	0	
บึงศาล	80.0	20.0	0	0	0	
ชุมพล	64.7	35.3	0	0	0	
4.การที่สามีสนับสนุนให้ภรรยาให้นมลูกทำให้การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ดีขึ้น						0.210
คลองใหญ่	42.4	57.6	0	0	0	
บึงศาล	70.0	25.0	5	0	0	
ชุมพล	47.1	47.1	5.9	0	0	

ผลการศึกษา

ร้อยละของคะแนนทัศนคติ	เห็นด้วย				ไม่เห็นด้วย		p-value
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง		
5.การลาไปช่วยเหลือภริยาคลอดบุตรจะช่วยให้ภริยามีกำลังใจในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่						0.018*	
คลองใหญ่	24.2	57.6	18.2	0	0		
บึงศาล	60.0	30.0	10.0	0	0		
ชุมพล	58.8	35.3	5.9	0	0		
6.การไปเยี่ยมบ้านของอาสาสมัครสาธารณสุขหรือบุคลากรทางการแพทย์ส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่						0.101	
คลองใหญ่	45.5	51.5	3.0	0	0		
บึงศาล	75.0	25.0	0	0	0		
ชุมพล	56.3	43.8	0	0	0		

ผลการศึกษา

ตัวแปร	คลองใหญ่	บึงศาล	ชุมพล	p-value
ค่ามัธยฐานคะแนนความรู้	7	8	7	0.045*
ค่ามัธยฐานคะแนนทัศนคติ	26	30	28	0.014*
ร้อยละของการปฏิบัติ	75.0	90.5	87.5	0.121
อัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่	33.3	39.3	37.0	0.023*
อย่างเดียวนอกเดือน (%)				

อภิปรายผล

- อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่
- ความรู้ที่ควรให้เพิ่มเติม
 - ความหมายของการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียว
 - การลาช่วยเหลือภริยากลอดบุตร
 - ความสำคัญของการเยี่ยมบ้าน

อภิปรายผล

- อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่
- การปรับทัศนคติที่ควรเพิ่มเติม
 - ความสำคัญของการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียว
 - ความสำคัญของการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่จาก อสม. ครอบครัวหรือบุคลากรทางการแพทย์

อภิปรายผล

- การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง น่าจะช่วยให้ความรู้ และปรับทัศนคติแก่อาสาสมัคร สาธารณสุขประจำหมู่บ้านให้มีมาตรฐานที่ดีและ ใกล้เคียงกันได้

สรุปผล

- ความรู้ ทักษะคติในการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของอาสาสมัครสาธารณสุขชุมชนผู้ใหญ่ บึงศาล และชุมชนพลในอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายกสูง ซึ่งสอดคล้องกับการปฏิบัติและอัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนอกเดือนในแต่ละพื้นที่